

Handicappolitik

Godkendt af byrådet den 28. juni 2012

Indledning

Denne politik danner det overordnede grundlag for Rebild Kommunes løsning af opgaver for borgere med handicap. I praksis udmøntes handicappolitikken gennem kommunen kvalitetsstandarder, serviceniveau-beskrivelser og konkrete handleplaner, og gennem den daglige kontakt til borgerne.

Målgruppen for handicappolitikken er borgere med handicap i Rebild Kommune i alle aldre og livets faser fra barn, voksenliv til alderdom.

Rebild Kommune ønsker, at politikken skal bidrage til at sikre borgere med handicap de samme muligheder som alle andre for at skabe sig et godt liv. Men også at borgere med et handicap, der muliggør det, oplever størst mulig selvbestemmelse i forhold til eget liv og hverdag. Her har medarbejderne i Rebild Kommune et særligt ansvar for, såvel i tanke som sprog og handling, at forholde sig til de muligheder, der ligger i at anskue borgeren som en resurseperson.

Rammen for politikken er FN's Handicapkonvention, gældende lovgivning, Rebild Kommunes værdier, og økonomiske forhold.

Handicappolitikken er en tværgående politik, som i praksis involverer alle Byrådets politiske udvalg og forvaltninger.

Mål

Den overordnede opgave for kommunens handicappolitik er, at borgere med handicap får mulighed for at "mestre deres eget liv", og at udøve deres kompetencer og selvbestemmelse samt at understøtte deres muligheder for at indgå i fællesskaber på lige fod med alle andre borgere i Rebild Kommune.

En opgave, der afspejler sig i følgende mål for handicappolitikken:

- At borgere med handicap ligestilles med øvrige borgere i kommunen således, at borgere med handicap så vidt muligt har samme livsbetingelser, som alle andre.
- At forankre handicappolitikken på tværs af politiske niveauer og Rebild Kommunes administration således, at der skabes lighed og helhed for alle borgere med handicap.
- Hjælpe og understøtte mennesker med handicap så godt og kvalificeret som muligt indenfor de økonomiske og styringsmæssige rammer.

Der er tale om langsigtede mål, der gælder på tværs af udvalgsområder og forvaltningsområder.

Værdier

Rebild Kommunes værdigrundlag danner udgangspunkt for samarbejdet mellem forvaltning, borgere og pårørende. Det betyder, at de fem værdier: Ansvarlighed, ordentlighed, tillid, åbenhed og anerkendelse udgør grundlaget for arbejdet/indsatsen med handicappede borgere.

Rebild ønsker et inkluderende samfund, hvor der er lige rettigheder og muligheder for alle.

Arbejdet med handicappet er kendetegnet ved følgende værdier:

Menneske før handicap

I mødet med et andet menneske har vi fokus på de styrker, resurser og kompetencer, som alle mennesker rummer. Det enkelte menneske har, hvis forudsætningerne herfor er til stede, ansvar for eget liv, egen forandring og fremskridt.

Indsatsen vil derfor tage udgangspunkt i respekt for den handicappedes relationer og ret til den nødvendige og tilstrækkelige indsats.

Mangfoldighed og gensidig respekt

Vi ønsker at styrke mangfoldigheden, så alle mennesker, hvis forudsætningerne herfor er til stede, får mulighed for at udfolde deres resurser og interesser og evne til at flytte egne grænser. Det sker bl.a. ved

at møde det enkelte menneske med faglighed, tillid og anerkendelse samt bidrage til at udvikle borgerens stærke sider.

Derfor vil tilbud blive tilrettelagt i dialog med og inddragelse af den handicappedes selv, dennes familie og øvrige netværk.

Helhed og tidlig indsats

Handicappolitikken skal være udgangspunktet for en sammenhængende og helhedsorienteret indsats, der er målrettet, rettidig og fleksibel overfor de borgere, der har et behov.

Derfor skal borgerne opleve, at det kommunale tilbud hænger sammen og er koordineret, og tilsammen giver den fornødne hjælp.

Samarbejde og deltagelse

Rebild Kommune ønsker at arbejde på tværs af faggrupper og samarbejde med organisationer, brugere og pårørende for at skabe de bedste resultater. Det kræver, at alle deltager og bidrager med de resurser og den viden, parterne besidder. Et samarbejde der baseres på åbenhed, tilgængelighed og dialog.

Det faglige engagement hos Rebild kommunes medarbejdere skal være bærende for de konstruktive løsninger for borgerne. Det skal sikres at medarbejderne i hele den kommunale virksomhed er rustet til at styrke borgernes forudsætninger for at bringe egne resurser i spil og indgå i samfundet sammen med andre medborgere.

Selvbestemmelse og medansvar

Handicappolitikken skal medvirke til, at borgere med handicap, hvis forudsætningerne herfor er til stede, oplever størst mulig selvbestemmelse i forhold til eget liv og hverdag. Det kræver, at alle tager ansvar for at bidrage og samarbejde. Et samarbejde, der er baseret på ordentlighed og respekt for menneskers forskellighed.

Derfor skal de muligheder der stilles til rådighed tilpasses den enkeltes behov, og være baseret på principper om inddragelse og inklusion.

Handicappolitikens principper

Handicappolitikken bygger på og udfoldes i overensstemmelse med FN-konventionen om rettigheder for mennesker med handicap, hvor 4 målsætninger er centrale:

- **Ligebehandling** – alle uanset handicap skal have mulighed for at deltage i samfundslivet. For Rebild Kommune betyder det, at hver borger skal behandles konkret og individuelt og ikke nødvendigvis ens.
- **Kompensation** – der skal være ydelser og hjælpeforanstaltninger til at minimere eller kompensere for konsekvenserne af en funktionsnedsættelse. For Rebild Kommune betyder det, at kompensationen skal så vidt muligt forhindre og forebygge de situationer, som begrænser udfoldelsesmuligheder for borgere med handicap.
- **Sektoransvar** – hver enkelt sektor har ansvaret for, at der tages hensyn til handicappede på deres område. For Rebild Kommune betyder det, at alle centre i Rebild Kommune er ansvarlig for udmøntningen af Handicappolitikken.
- **Solidaritetsprincippet** er et generelt velfærdspolitisk princip i det danske samfund. I handicappolitisk sammenhæng betyder det, at borgere med handicap der har brug for kompensationer bør modtage dette som en generel velfærdspolitisk foranstaltning.

Handicappolitikken bygger endvidere på FN's Handicapkonventions generelle principper om:

- a) Respekt for menneskets naturlige værdighed, personlige autonomi, herunder frihed til at træffe egne valg, og uafhængighed af andre personer.
- b) Ikke-diskrimination.

- c) Fuld og effektiv deltagelse og inklusion i samfundslivet.
- d) Respekt for forskellighed og accept af personer med handicap som en del af den menneskelige mangfoldighed og af menneskeheden.
- e) Lige muligheder.
- f) Tilgængelighed.
- g) Ligestilling mellem mænd og kvinder.
- h) Respekt for de udviklingsmuligheder, som børn med handicap har, samt respekt for deres ret til at bevare deres identitet.

Kommunen som samarbejdspartner

I mødet med Rebild kommune, skal den handicappede og dennes netværk, opleve at møde professionelle og kompetente medarbejdere, som arbejder på basis af den nyeste evidensbaserede viden. Mødet mellem borger og sagsbehandler skal være karakteriseret ved gensidig respekt og præget af venlighed, ordentlighed og rettidighed.

Mødet med borgeren skal i øvrigt leve op til de forventninger og principper, der er beskrevet i Rebild Kommunes politik herom.

Gyldighedsområde

Rebild Kommunes handicappolitik går på tværs af faggrupper og involverer hele kommunens ansvarsområde. Indsatsen omfatter flere lovgivninger. Handicappolitikken skal desuden ses i sammenhæng med Rebild kommunes øvrige politikker og har en naturlig sammenhæng med samt danner en overordnet paraply for kommunens kvalitetsstandarder/ serviceniveaubeskrivelser og serviceniveau.

Den primære målgruppe

Målgruppen for handicappolitikken er borgere med handicap i Rebild Kommune i alle aldre og livets faser fra barn, voksenliv til alderdom. Børn, unge og voksne med forskellige funktionsnedsættelser, livssituationer og behov. Derfor skal opgaveløsningen være præget af alsidighed, fleksibilitet og respekt for den enkeltes ønsker og behov.

Handicapbegrebet er under udvikling, og oplevelsen af et handicap, er påvirket af samspillet mellem personer med funktionsnedsættelse og holdningsbestemte og omgivelsesmæssige barrierer.

Målgruppe i øvrigt

Eftersom definitionen på handicap i høj grad involverer det omgivende samfund, er den sekundære målgruppe for handicappolitikken borgere, medarbejdere, kollegaer og pårørende i lokalsamfundet, som omgiver borgere med handicap, og som kan have indflydelse på borgernes mulighed for at deltage i samfundslivet på samme vilkår, som borgere uden funktionsnedsættelser.

Endelig er en sekundær målgruppe for handicappolitikken de arbejdspladser, uddannelses tilbud, fritidstilbud og frivillige organisationer, som kan spille en væsentlig rolle i at fremme vilkårene for borgere med en varig fysisk, psykisk eller intellektuel funktionsnedsættelse.

Medmenneskelige relationer er livsbekræftende og nødvendige. Netværket tilfører området mange gode ressourcer og engagement, som vi skal sørge for at bringe i spil bedst muligt. Rebild Kommune har derfor fokus på familiemedlemmer – forældre, søskende og ægtefæller, der ikke har et handicap, og på hvordan de bedst kan støttes og vejledes.

Alle borgere med handicap

Handicappolitikken omfatter det "hele menneske" og dermed alle livets faser. Vi har fokus på, at handicappedes vilkår forandrer sig gennem livet. Alle livets faser er forskellige, men alligevel vigtige og betydningsfulde for de livsvilkår, det enkelte menneske har på et givent tidspunkt i livsforløbet.

Rebild Kommunes målsætning for alle borgere med handicap er, at de, hvis forudsætningerne herfor er til stede skal have mulighed for et selvvalgt privatliv, arbejdsliv/uddannelsesliv og fritidsliv, som løbende tilpasses den livsfase og alder, det enkelte menneske er i.

Indsatsen til den enkelte tager udgangspunkt i den pågældendes resurser og funktionsniveau.

Barn

Rebild Kommunes målsætning for 0-18-årige borgere er, at yde støtte til de børn og unge, der har et særligt behov for dette, for dermed at skabe de bedst mulige opvækstvilkår for disse børn og unge, så de på trods af deres individuelle vanskeligheder kan opnå de samme muligheder og vilkår for personlig udfoldelse, udvikling og sundhed som deres jævnaldrende.

Rebild Kommune har fokus på, at det at blive forældre til et barn med handicap stiller ekstra krav i familiens hverdag. Der vil være brug for hjælp og vejledning til familien omkring barnets udvikling og opvækst.

Daginstitutioner, skoler og uddannelser er centrale omdrejningspunkter i børn og unges liv. Børn og unge med handicap har brug for at være sammen med andre børn og unge fra deres nærmiljø, såvel som ligestillede.

Børn og unge med særlige behov skal, så vidt det er muligt, modtage tilbud i kommunens almindelige daginstitutioner og skoler. Den nødvendige praktiske og pædagogiske hjælp skal stilles til rådighed, ligesom fysiske rammer skal være handicapegnede. Hvis barnet ikke kan få det tilstrækkelige faglige og sociale udbytte af de almindelige tilbud, tilbydes der en mere specialiseret indsats, om nødvendigt udenfor lokalmiljøet.

Børn og unge med handicap skal opleve at blive accepteret og medinddraget i sociale sammenhænge. Unge med handicap skal opleve at have et aktivt ungdomsliv og have adgang til kultur og fritidsaktiviteter.

På børneområdet vægtes forældreinddragelse og samarbejde med forældrene højt. Kommunen mener, at inddragelse af forældrenes viden om barnets trivsel, behov, vaner og resurser er afgørende for, at den rigtige indsats kan iværksættes omkring det handicappede barn.

Indsatsområder:

- Målrettet, rettidig og fleksibel indsats over for børn med handicap samt sideløbende vejledning af forældre og andre pårørende.
- Fokus på det inkluderende børneliv, således at børn og unge med handicap kan blive i de almindelige tilbud, når de kan profitere heraf.
- At sikre rammer for inkluderende miljøer i daginstitutioner og skoler.
- Fokus på overgangen fra daginstitution, skole, ungdomsuddannelse, fritidsliv og botilbud.
- At sikre helhed i indsatsen i forhold til børn og unge med særlige behov i samarbejde med deres familie
- Ved overgangen til det 18. år skal der være en handleplan for den unge.

Voksen

Rebild Kommunes målsætning for voksne handicappede borgere mellem 18-65 år, er at flest mulige, der har lyst og evner til at arbejde, integreres på arbejdsmarkedet.

For den unge og dennes familie kan det være en stor omvæltning, når den unge fylder 18 år. Den unge overgår fra "børneparagrafferne" til "voksenparagrafferne" i sociallovgivningen. Rebild Kommune ønsker, at den unge ved det fyldte 18 år skal behandles som en voksen med respekt for den enkeltes resurser og funktionsniveau, som lovgivningen foreskriver, og med en bevidsthed om at familien fortsat kan hjælpe den unge.

For Rebild Kommune er det vigtigt, at der i overgangsperioden fra barn til voksen bliver taget hånd om den unges fremtid på en betryggende måde. Dette skal ske i et tæt samarbejde mellem den unge, familien og de involverede sagsbehandlere.

Uddannelse og undervisning er en forudsætning for inklusion og ligestilling af mennesker med handicap, og en grundlæggende forudsætning for borgerens tilknytning til arbejdsmarkedet. Fokus skal flyttes fra begrænsninger til resurser også i forhold til arbejde, da arbejdet har stor betydning for menneskelig identitet og selvværd. Det betyder, at borgere med handicap tilbydes beskæftigelses og aktivitetsmuligheder, der så vidt muligt er tilpasset den enkeltes kompetencer og ønsker.

Indsatsområder:

- At overgangen fra ung til voksen ved 18 år planlægges i god tid, så den er smidig og veltilrettelagt, således at kontinuiteten i støtten fastholdes.
- At informere og vejlede borgere med handicap om muligheder i forhold til uddannelse og arbejde samt afklaring af arbejdsevne.
- Indsats for, at unge med handicap får en ungdomsuddannelse f.eks. via samarbejde med uddannelsessteder m.v. om at skabe fleksible uddannelsesmuligheder.
- Flest mulige af de der har evner til at arbejde integreres på arbejdsmarkedet. Integration og fastholdelse skal primært ske på ordinære vilkår. Når ansættelse på almindelige vilkår ikke kan lade sig gøre, skal ansættelse på særlige vilkår fremmes.
- Opmærksomhed på at borgere med handicap i lighed med alle andre har behov for at møde forskellige mennesker og miljøer.

Alderdom

Rebild Kommunes målsætning er, at fremme en udvikling, hvor den enkelte ældre borger med handicap oplever selvbestemmelse, udnytter egne resurser bedst muligt og får mulighed for en tilværelse i egnet bolig, hvor højst mulig grad af sundhed og bedst mulig livskvalitet tilgodeses.

Der er to overgange mellem handicap og aldring:

- En borger med egentligt handicap, som bliver ældre
- En borger, som i alderdommen udvikler et egentlig handicap

Indsatsområder:

- Hjælpe borgeren til at tilpasse sig en ny livssituation forårsaget af sygdom, skader og alder.
- Fokus vil særligt være på rehabilitering frem for kompenserende hjælp mhp. at bibeholde og forbedre funktionsevnen og forebygge tab af samme.
- Forebygge den aldersbetingede svækkelse, ensomhed og social isolation hos den ældre.

Implementering og evaluering

Handicappolitikken er tilgængelig på: www.rebild.dk.

Rebild Kommune tilstræber et sammenhængende borgerforløb, også når der er behov for at gå på tværs af udvalgsområder og samtænke Handicappolitikken med tilgrænsende politikker.

Handicappolitikken implementeres blandt myndigheds- og udførende personalet gennem drøftelser i MED-organisationen og på personalemøder, samt i generelle drøftelser med leverandører på området.

En gang årligt inviteres Handicaprådet til et dialogmøde om status for handicappolitikken, hvor Børne- og ungdomsudvalget og Sundhedsudvalget deltager.

Handicappolitikken er et redskab til dialog og udvikling af kommunen, og skal derfor revurderes mindst hvert 4. år.